

Sygn. akt I Co 159/16

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2016r.

Sąd Rejonowy w Brzesku, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Marek Jałowiecki- Paruch

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2016r. w Brzesku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzyciela E.w P.

przeciwko dłużnikowi M. w B. na skutek skargi dłużnika na postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla (...) z dnia 1 marca 2016r. sygn. (...)

postanawia

I. uchylić postanowienie z dnia 1 marca 2016r. sygn. (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w zakresie punktu 3 i 4 i sprawę w tym zakresie przekazać do ponownego rozpoznania Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym dla (...);

II. w pozostałym zakresie skargę oddalić;

III. koszty postępowania pomiędzy stronami wzajemnie znieść.

SSR Marek Jałowiecki- Paruch

UZASADNIENIE

Dłużnik - M. w B. zaskarżył w całości postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)z dnia 01.03.2016r. wydane w sprawie (...)domagając się jego uchylenia oraz zasądzenia od wierzyciela kosztów niniejszego postępowania. Dłużnik wskazał, iż Komornik niesłusznie doliczył do opłaty egzekucyjnej kwotę podatku VAT. Ponadto zarzucił Komornikowi, naruszenie art. 338 § 2 kpc w zw. z art. 361kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez niewłaściwe zastosowanie powyższych przepisów, polegających na sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego postanowienia w sposób skrótowy w pominięciu faktów, które legły u podstaw jego wydania, w tym w szczególności brak omówienia zastosowanych środków egzekucyjnych, co w konsekwencji ograniczyło możliwość zapoznania się z tokiem myślowym organu egzekucyjnego w zakresie trafności naliczonej opłaty stosunkowej.

W odpowiedzi Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) wskazał, że podstawowym zarzutem podniesionym przez dłużnika w treści środka zaskarżenia jest rzekomo nieprawidłowe dokonanie przez Komornika doliczenia do ustalonej opłaty stosunkowej w oparciu o dyspozycje art 49 ust 1 zd 1 uoksie opłaty stosunkowej, kwoty podatku od towarów i usług. Zarzucił, iż bezspornie na podstawie interpretacji ogólnej Ministra Finansów z dnia 09-06-2015 r. sygn.: PTI. 050.1.2015.LJU. 19 w sprawie opodatkowania podatkiem od towarów i usług czynności wykonywanych przez komorników sądowych (Dz. Urz. Min. Fin. z dnia 15 czerwca 2015 r. poz. 41), komornicy zostali zobowiązani do odprowadzania podatku VAT od pobieranych opłat egzekucyjnych. Tym niemniej wbrew twierdzeniom dłużnika, w treści tej interpretacji nie doszło do wskazania, czy kwota należnego podatku od towarów i usług zawiera się w opłacie naliczanej przez Komornika na podstawie przepisów ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, czy też winna być do tej opłaty doliczana. Stwierdził, że zupełnie błędnym jest powoływanie się przez dłużnika na treść broszury informacyjnej, bowiem nie stanowi ona w żadnym wypadku źródła prawa ani podstawy do interpretacji przepisów prawa cywilnego czy też podatkowego. Przy naliczaniu i pobieraniu stawki podatku VAT,

Komornik zobowiązany jest do stosowania przepisów ustawy o podatku od towarów i usług, przy uwzględnieniu specyfiki wykonywania przez komornika czynności egzekucyjnych, stanowiących sferę imperium Państwa. Przyjęcie argumentacji dłużnika prowadziłoby do dokonania faktycznego obniżenia stawek opłaty egzekucyjnych na podstawie interpretacji podatkowej Ministra Finansów, nie zaś na mocy regulacji ustawowych. Aspekt dokonania faktycznego pozaustawowego obniżenia wysokości stawek opłat egzekucyjnych jest istotny, bowiem opłaty pobierane przez komornika są rodzajem danin publicznoprawnych, których wysokość sposób naliczania i pobierania określany jest ustawowo (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22-10-2002 sygn. akt III CZP 65/02 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 03-12-2003 r., sygn. akt K 5/02). Sama konstrukcja opłat pobieranych przez Komornika oraz ich charakterystyka prawna wskazuje, iż stanowią one ewentualną podstawę do której winna zostać doliczona kwota należnego podatku VAT. Podatek VAT zarówno w aspekcie dotyczącym Polski, jak również innych krajów Unii Europejskiej z założenia jest podatkiem obciążającym konsumpcję, a zatem winien zapewniać podatnikowi - niebędącemu ostatecznym konsumentem towaru lub usługi - uniknięcia obciążenia kosztem podatku. Zarzucił, że argumentacja dłużnika wprost prowadzi do przełamania tej zasady, gdyż w opłacie stanowiącej quasi wynagrodzenie komornika w związku z wykonywaniem czynności egzekucyjnych, zostaje zawarta kwota należnego podatku VAT, pomimo faktu, iż to dłużnik (zgodnie z treścią interpretacji Ministra Finansów) jest odbiorcą usługi wykonywanej przez Komornika, zaś Komornik jest podatnikiem podatku VAT, który z założenia tego podatku nie powinien ponosić jego ciężaru. Konstatacje w tym zakresie korespondują z treścią art 34 w zw z art 35 uoksie. Stwierdził, że pobierane przez komornika opłaty stanowią jego dochód. Ustawodawca w treści przedmiotowego przepisu określając zakres kosztów mających podlegać pokryciu z opłaty uzyskiwanej przez komornika nie zawarł w jego zakresie kosztów podatku od towarów i usług. Zatem pomimo że pobierane przez Komornika opłaty mają cechy zbliżone do ceny sztywnej (określane są zasady ich pobierania, wysokość, podstawy ewentualnego zmniejszenia). Ustawodawca nie przewidział by w jej zakresie znajdowała się kwota należnego podatku VAT. W polskim systemie prawnym w każdym przypadku, gdy ustawodawca ustala cenę sztywną, w treści tych przepisów wprost jest wskazanym, iż opłaty i ceny te są cenami brutto tj. zawierającymi w sobie podatek VAT. Rozumując acontrario brak analogicznej regulacji na gruncie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, co prowadzi do stwierdzenia, że do opłat wynikających z tej ustawy dopiero winna być doliczona kwota należnego podatku VAT. Działanie Komornika polegające na dokonaniu doliczenia do ustalonej opłaty stosunkowej kwoty podatku VAT uznać należy za prawidłowe również na gruncie samych przepisów podatkowych. Zgodnie z treścią art 29a uVAT podstawą opodatkowania (wartością netto) jest cena usługi. Skoro Minister Finansów traktuje prowadzoną przez komorników działalność w zakresie wykonywania wyroków sądów jako świadczenie usług, w konsekwencji za równowartość ceny usługi winna być uznana opłata ustalana i pobierana przez komornika na podstawie przepisów ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (w tym stanie faktycznym na podstawie art 49 ust 1 zd 1 uoksie). Konsekwencją powyższego jest obowiązek doliczania przez Komornika do kwoty pobieranej opłaty stosunkowej, kwoty należnego podatku VAT w oparciu o 23% stawkę, co koresponduje z jedną z podstawowych zasad podatku VAT, jaką jest neutralność podatku od wartości dodanej dla podatnika (w tym stanie faktycznym komornika). Ta argumentacja koresponduje z poglądem judykacyjnym Sądu Najwyższego zaznaczającym, że gdy dana cena ustalona ustawowo ma zawierać w sobie stawkę podatku od towarów i usług. Ustawodawca winien wprost kwestie tą wskazać, w innym przypadku kwota podatku podlega doliczeniu do danej ceny (w tym stanie faktycznym opłaty, vide uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29-05-2007 r. sygn V CSK 44/07).

Komornik zwrócił uwagę, że dłużnik jest podatnikiem czynnym podatku od towarów i usług, zatem naliczona przez komornika kwota podatku VAT, może zostać przez dłużnika odliczona w związku z wykonywanymi transakcjami. W takiej sytuacji prowadzić będzie to do sytuacji faktycznego zmniejszenia kosztów ustalonej opłaty stosunkowej ponoszonej przez dłużnika (dokona on bowiem jej odliczenia w ramach podatku VAT). Dłużnik poniesie realnie koszty opłaty stosunkowej w wysokości ok 12,20%, pomimo braku jakichkolwiek podstaw prawnych do tego rodzaju działania na gruncie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz faktu, iż brak zapłaty egzekwowanego świadczenia wynikał tylko i wyłącznie z niczym nieuzasadnionej zwłoki w spełnieniu świadczenia. Przyjęcie argumentacji przedstawionej przez dłużnika nie tylko zatem prowadzić będzie do naruszenia zasad dotyczących naliczania podatku od towarów i usług, lecz również premiuje w tym stanie faktycznym dłużnika (będącego podatnikiem podatku VAT), pozwalając mu ponosić realnie niższe koszty prowadzenia postępowania egzekucyjnego, które zostało wszczęte w

związku z brakiem realizacji zobowiązań wynikających z wyroku Sądu, co bezpośrednio godzi w pewność obrotu gospodarczego.

Dalej Organ Egzekucyjny podał, że postanowienie Komornika o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego, opiera się przede wszystkim, na analizie obiektywnych skutków dotychczas poczynionych działań, w postaci pozyskania danych sum dla wierzyciela, na podstawie materiału zgromadzonego w aktach sprawy - zatem po pierwsze działania komornika w tym zakresie skupiają się jedynie na arytmetycznych działaniach (w zakresie obliczenia wysokości opłaty egzekucyjnej oraz innych kosztów postępowania), przy uwzględnieniu wytycznych wynikających z przepisów prawa dotyczących określenia stawek i kwot, jakie mogą być naliczone, oraz stanu kwot pobranych bezpośrednio w następstwie dokonanych czynności egzekucyjnych, które są obiektywnie stwierdzone w aktach sprawy (przede wszystkim w treści karty rozliczeniowej prowadzonej dla sprawy, która uwzględnia wszelkie pobrane przez Komornika wpłaty oraz przekazane kwoty), trudno zatem logicznie wyjaśnić, na czym polegać miało nie wskazanie środków jakie zostały zastosowane w toku egzekucji i stanowiły podstawę ustalenia przez Komornika kosztów jego prowadzenia. Szczególnie, że Komornik w uzasadnieniu postanowienia wprost wskazał, iż przedmiotowa opłata stosunkowa została ustalona od kwoty uzyskanej w związku z podjętymi czynnościami egzekucyjnymi, w postaci wpłat dokonanych przez dłużnika. O wszystkich podejmowanych przez Komornika czynnościach egzekucyjnych dłużnik był informowany. Zaskarżone postanowienie spełnia wszelkie wymagania bo określa wartość kwot wyegzekwowanych bezpośrednio w następstwie podjętych czynności egzekucyjnych, oraz podstawę prawną wydania orzeczenia, jak też określało kwotowo jaka jest wysokość pobranych opłat i wydatków, oraz innych kosztów postępowania. Stwierdził, że samo przywołanie przepisów zastosowanych w treści uzasadnienia jest już wystarczające, zgodnie z treścią zasady clara non sunt interpretanda, szczególnie wobec treści wyjaśnień wskazanych przy poszczególnych rodzajach kosztów egzekucji zawartych w treści zaskarżonego postanowienia. Dotyczy to w szczególności opłaty stosunkowej, w której wskazana została podstawa jej naliczenia, stawka w oparciu o którą została ustalona, przyczynę zastosowania tej stawki, przy uwzględnieniu, że wartość naliczonej opłaty nie może być niższa niż 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia i przewyższać jego 30-krotności. Podobnie w przypadku wydatków gotówkowych. Obliczenie kosztów korespondencji jest bardzo łatwe do zweryfikowania. Koszt nadania przesyłki poleconej za zwrotnym potwierdzeniem odbioru za pomocą operatora publicznego, jakim jest Poczta Polska S.A. wynosi 4,21 zł (vide karta rozliczeniowa), a więc posiadając tą ogólną wiedzę oraz informacje zawartą w postanowieniu, że w toku sprawy doszło do wysłania 32 listów - dłużnik mógł sprawdzić czy ich wartość pokrywa się z kwotą przedstawioną przez komornika. Podobne konstatacje – zdaniem organu egzekucyjnego - należy poczynić w zakresie drugiego rodzaju wydatków gotówkowych poniesionych w toku postępowania, do zwrotu których uprawniony jest komornik, (a określonych w art. 39 ust 2 pkt 6 u.o.k.s.i.e.) - w postaci kosztów doręczania środków pieniężnych. Kwoty wyegzekwowane były przekazywane na rzecz wierzyciela za pośrednictwem przelewu na rachunek bankowy. Zgodnie z treścią umowy o jego prowadzenie, za każdy tego typu przelew bank pobiera opłatę w wysokości 1,00 zł. Podobnie jak w przypadku kosztów korespondencji, tak również w przypadku kosztów doręczania środków pieniężnych, wartość tej opłaty można bez trudu zweryfikować, w oparciu o dane znajdujące się w karcie rozliczeniowej sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Wniesiona skarga jest zasadna i prowadzi do uchylecia zaskarżonego postanowienia w zdecydowanej części.

Dłużnik zarzucał Komornikowi sporządzenie uzasadnienia w sposób skrótowy, z pominięciem istotnych faktów, które legły u podstaw wydania zaskarżonego postanowienia, co w konsekwencji ograniczyło możliwość zapoznania się dłużnika z tokiem myślowym organu egzekucyjnego i ustalenia czy opłata stosunkowa została naliczona w sposób właściwy. Dłużnik powołał się przy tym na naruszenie art. 338 §2 kpc. Przywołanie tego przepisu (dotyczącego restytucji) należy traktować jako oczywistą omyłkę pisarską, ponieważ z treści zarzutu wynika jednoznacznie iż dłużnikowi chodziło o naruszenie art. 328 § 2 kpc wskazującego z jakich elementów powinno składać się uzasadnienie. Ponadto zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego (z dnia 16 września 2009 r., II CSK 189/09, LEX nr 564981) przyjęcie przez sąd innej podstawy rozstrzygnięcia niż wskazana przez strony, nie stanowi wyjścia poza granice żądania, wynikające z art. 321 § 1 k.p.c.

Zgodnie zatem z art. 328 § 2 kpc uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Poprzez art. 13 § 2 kpc powyższa regulacja znajduje zastosowanie, również w postępowaniu egzekucyjnym. Wbrew twierdzeniom Komornika sporządzone przez niego uzasadnienie nie spełnia w/w wymogów. Samo podanie przepisów i suchych liczb nie pozwala dłużnikowi zweryfikować, czy koszty postępowania egzekucyjnego zostały wyliczone w prawidłowy sposób.

W uzasadnieniu Komornik powinien wskazać jaki środek egzekucyjny zastosował w celu wyegzekwowania wierzytelności i jaką stawkę procentową opłaty egzekucyjnej przyjął w związku z tym. Te wymogi w zaskarżonym postanowieniu zostały ujęte. Uzasadnienie powinno wyszczególniać od jakiej kwoty liczona jest opłata stosunkowa, jaką kwotę podatku VAT komornik doliczył do powyższej opłaty oraz dokładnie wskazywać jakie dodatkowe koszty komornik poniósł w toku egzekucji np. tytułem korespondencji, wykonanych przelewów, kosztów transportu. Tymczasem w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia komornik przywołuje jedynie artykuły i podaje kwoty poszczególnych opłat i kosztów. Samo przywołanie przepisów z podaniem jakich kosztów dotyczą nie jest jasne i budzi wiele wątpliwości, tym bardziej, że nie została podana kwota, od której Komornik naliczył tą opłatę, a ponadto wskazana opłata zawiera w sobie również podatek VAT. Komornik nie podał stawki podatku, ograniczając się do stwierdzenia, że zawiera ona „należny podatek vat.” Nie wiadomo od jakiej kwoty została naliczona opłata egzekucyjna, w jakiej stawce został naliczony podatek VAT i od jakiej kwoty został naliczony. Jeżeli od wartości egzekwowanego świadczenia podanego w postanowieniu tj. 227.191,51 zł, opłata egzekucyjna wynosi 15%, otrzymujemy kwotę 34.078,73 zł. Jeżeli do tej kwoty doliczymy podatek vat w wysokości 23% to otrzymamy kwotę 41.916,83 zł. Tymczasem opłata wraz z podatkiem wyliczona przez Komornika wynosi 40.534,72 zł. Skoro na podstawie postanowienia nie można zweryfikować w jaki sposób opłata egzekucyjna została wyliczona, to takie orzeczenie nie poddaje się kontroli. Gdyby w uzasadnieniu Komornik podał w jaki sposób ta opłata została wyliczona to strony postępowania jak i Sąd nie mieliby problemów z kontrolą prawidłowości wyliczenia.

Istotne elementy pozwalające ustalić prawidłowość wyliczenia kosztów postępowania egzekucyjnego Komornik wskazał w uzasadnieniu na żądanie Sądu zaskarżonej czynności. Dłużnik, posiadający jedynie postanowienie z lapidarnym, zdawkowym uzasadnieniem nie ma możliwości weryfikacji prawidłowości wyliczenia kosztów. W rozpatrywanej sprawie w związku ze zwięzłym i niejasnym uzasadnieniem, dłużnik nie wiedział od jakiej kwoty Komornik naliczył opłatę egzekucyjną, jaka stawka procentowa podatku została zastosowana, a co za tym idzie nie mógł odnieść się do prawidłowości naliczenia opłaty egzekucyjnej. O pobieżności uzasadnienia postanowienia świadczy jego rozmiar w porównaniu do uzasadnienia sporządzonego na wezwanie Sądu. W tym pierwszym ani jedno zdanie nie wspomina o konieczności i sposobie naliczenia podatku VAT.

Jeżeli chodzi o koszty wydatków związanych z doręczaniem przesyłek, to Sąd doliczył się 31 zwrotnych potwierdzeń odbioru. Nie wszystkie zwrotne potwierdzenia odbioru podlegają uwzględnieniu.

Art. 39 ust. 2 pkt 6 i 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U.2015.790 j.t.) wydatkami są: koszty doręczenia środków pieniężnych przez pocztę lub przelewem bankowym i koszty doręczenia korespondencji, za wyjątkiem kosztów doręczenia stronom zawiadomienia o wszczęciu egzekucji bądź postępowania zabezpieczającego.

Zaliczeniu podlega więc 30 zwrotnych potwierdzeń co przy stawce 4,21 zł daje kwotę 126,30 zł. W aktach znajduje się zwrotne potwierdzenie doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji. Mankamentem zaskarżonego postanowienia jest to, że nie zawiera ono informacji o cenie jednostkowej jednej przesyłki. Dopiero w połączeniu z uzasadnieniem z 04.05.2016r Sąd może ustalić jaka jest jednostkowa cena doręczenia przesyłki. Na karcie rozliczeniowej znajdują się różne wyliczenia, nigdzie nie ma oznaczenia że dotyczą one kosztów doręczenia przesyłek lub przekazu. Dopiero po lekturze uzasadnienia z 04.05.2016r można zinterpretować, że oznaczenie „art. 39.2.8 – 4,21” dotyczy kosztów doręczeń a „art. 39.2.6 – 1,00” kosztów przekazu środków pieniężnych. Skąd strona ma wiedzieć, że Komornik zawarł umowę z bankiem na podstawie której bank pobiera opłatę w wysokości 1 zł. Gdyby nie

informacja w uzasadnieniu z 04.05.2016r takiej wiedzy nie posiadałby również Sąd. Karta rozliczeniowa bez „legandy” zawartej w uzasadnieniu z 04.05.2016r dla strony jest swego rodzaju łamigłówką. Komornik jeszcze wprowadza utrudnienia bo przy powołaniu odpowiednich przepisów raz jest np. kwota 4,21 co świadczy o jednej przesyłce, a w pozycji księgi pieniężn. 3923 podana jest kwota 25,25 za przesyłki co po podzieleniu przez 4,21 zł daje 5,9976247 przesyłki. Podobnie w przypadku kosztów przelewu. Raz jest to kwota 1 zł, a w pozycji 18707, 5 zł. Skąd strona ma wiedzieć że raz koszty liczone są za jedną czynność a w innej pozycji grupowanych w jedną pozycję jest kilka przesyłek lub kosztów przekazu pieniędzy.

Odnosząc się natomiast do zarzutu dłużnika dotyczącego doliczenia do opłaty stosunkowej podatku VAT, którym dłużnik został dodatkowo obciążony, na wstępie wskazać należy że z dniem 1 października 2015 roku weszła w życie interpretacja ogólna nr PT1.050.1.2015.LJU.19 Ministra Finansów z dnia 9 czerwca 2015 r. w sprawie opodatkowania podatkiem od towarów i usług (podatkiem VAT) czynności wykonywanych przez komorników sądowych. Według w/w interpretacji komornicy obowiązani są do ustalania i pobierania podatku VAT od uzyskiwanych w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego opłat. W związku z powyższym sporne jest czy do przysługujących komornikowi sądowemu opłat egzekucyjnych należy doliczyć podatek od towarów i usług czy też uznać, że podatek ten mieści się w ustalonych na podstawie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji stawkach tych opłat.

Podniesione przez Komornika argumenty mają swoją wagę, ale zdaniem Sądu nie mogą przemawiać za uwzględnieniem jego stanowiska. Generalnie można znaleźć argumenty przemawiające za każdym stanowiskiem. W ocenie Sądu opłata egzekucyjna zawiera w sobie podatek VAT i błędną praktyką jest doliczanie tego podatku do ustawowo określonych opłat egzekucyjnych. W jednej z publikacji przemawiających za doliczeniem podatku VAT do opłaty egzekucyjnej W. Modzelewski opierając się jedynie na polskim orzecznictwie błędnie przyjął, że komornik nie jest przedsiębiorcą i w związku z tym nie znajduje w stosunku do niego zastosowania ustawa z dnia 9.05.2014r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. z dnia 10 lipca 2014 r.). Patrząc jednak na tą kwestię szerzej, należy odwołać się do orzeczeń Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), który stwierdził, że komornik prowadzi działalność gospodarczą, a co za tym idzie należy go uznać za przedsiębiorcę. Jak wskazał TSUE w wyroku w sprawie 235/85 (Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Królestwu Holandii pkt 8) komornicy prowadzą działalność na własny rachunek i własną odpowiedzialność; mogą swobodnie, chociaż podlegają pewnym ograniczeniom prawnym, ustalać w jaki sposób będą wykonywać swoją pracę i sami otrzymują środki, z których pochodzą ich dochody. Fakt, iż podlegają kontroli dyscyplinarnej władz publicznych (...) oraz że ich wynagrodzenie jest ustalane przez prawo nie stanowi wystarczających podstaw do uznania ich za osoby związane więzami prawnymi z pracodawcą. W innej sprawie (...) K. M. przeciwko D. U. K. V. (...) w postanowieniu z dnia 21 maja 2008 r. stwierdził, że: „Działalność wykonywana przez jednostkę, taką jak działalność komornika sądowego, nie jest zwolniona z podatku od wartości dodanej z tego tylko powodu, że polega ona na dokonywaniu aktów należących do prerogatyw władzy publicznej. Komornik wykonuje działalność nie w formie podmiotu prawa publicznego, jako że nie jest włączony w strukturę administracji publicznej, lecz w formie samodzielnej działalności gospodarczej”. Wszystkie te twierdzenia odnoszą się również do polskich komorników. Uwzględniając powyższe regulacje należy wskazać, że wykonywana przez komornika działalność ma charakter zarobkowej działalności gospodarczej, charakteryzuje się samodzielnością finansową, jak również pewnego rodzaju konkurencyjnością, właściwą dla gospodarki rynkowej.

Skoro W. Modzelewski twierdzi, że komornik nie jest przedsiębiorcą, to należałoby go (komornika) uznać za organ władzy publicznej korzystający z wyłączenia przewidzianego w art. 15 ust.6 ustawy z dnia 11.03.2004r. o podatku i towarów i usług. Podejście takie jest niemożliwe do zaakceptowania, zgodnie bowiem z wyrokiem Naczelnego Sadu Administracyjnego z dnia 23.08.2012r.(I FSK 1645/11, LEX nr 1232585) definicja podatnika VAT powinna być rozumiana w sposób jednolity we wszystkich państwach członkowskich nie może być konstruowana na gruncie prawa polskiego w oparciu o odesłania do ustaw podatkowych mających charakter wewnętrzny.

Konsekwentnie zatem skoro na gruncie prawa unijnego komornicy uznawani są za podmioty prowadzące działalność gospodarczą, to również na gruncie prawa polskiego należy uznać, że komornicy – wykonując czynności egzekucyjne – prowadzą działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (u.p.t.u.), działając

w charakterze podatnika podatku VAT, o którym mowa w art. 15 ust. 1 powyższej ustawy. Dlatego też, do czynności dokonywanych przez komorników sądowych nie ma zastosowania wyłączenie, o którym mowa w ww. art. 15 ust. 6.

Zauważyć również należy, że W. Modzelewski, wskazując że komornik nie jest przedsiębiorcą, powołuje się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.12.2011r. SK 44/09. Wskazać jednak należy, że w orzeczeniu tym Trybunał dostrzegł, że pozycja komornika mimo ścisłych powiązań z sądem zbliża się do wolnego zawodu. Trybunał wskazał również, że komornik z jednej strony pełni funkcję publiczną, podejmując czynności w imieniu państwa, z drugiej zaś jest quasi- przedsiębiorcą, podmiotem samofinansującym się.

W tym miejscu wskazać również należy, że na polskim gruncie pogląd, co do statusu komornika jako osoby nie będącej przedsiębiorcą nie budził wcześniej kontrowersji, jednak obecnie stanowisko to nie jest już tak oczywiste, ponieważ definicja przedsiębiorcy przyjęta w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej (w odróżnieniu od obowiązującego wcześniej Prawa działalności gospodarczej) objęła zakresem tego pojęcia większość wolnych zawodów, m.in.: notariuszy, adwokatów, radców prawnych, rzeczników patentowych, lekarzy, pielęgniarki, położne. Jednoznaczne w tym zakresie stanowisko prezentuje Cezary Kosikowski przyjmując, że na mocy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i ustawy wprowadzającej tą ustawę, pojęcie przedsiębiorcy obejmuje większość z tych zawodów, w tym notariuszy, biegłych rewidentów, lekarzy (...) a nawet komorników sądowych (C. Kosikowski – Ustawa o działalności gospodarczej – Komentarz, Wyd. LexisNexis, Warszawa 2005, s.27 oraz C.Kosikowski – Publiczne Prawo Gospodarcze Polski i Unii Europejskiej, Wyd. Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2005 r. s.82). Istotne zmiany nastąpiły też w zakresie reglamentowania usług komorniczych. Wcześniej rewiry komornicze obsługiwane były przez jednego komornika, natomiast obecnie (zmiana od 28 grudnia 2007 r.) w jednym rewirze może działać nawet kilkunastu komorników (art. 8 ust.2 u.k.s.e.), co świadczy o wprowadzaniu do tej sfery usług nie tylko samodzielności finansowej (art. 3a u.k.s.e.) ale również konkurencyjności, charakterystycznej dla gospodarki rynkowej.

Status komornika sądowego, jest pod wieloma względami zbliżony do statusu notariusza, którego czynności mają wiele cech organu władzy publicznej. Według zaś najnowszego orzeczenia Sądu Najwyższego notariusz jest przedsiębiorcą (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2016 r. III CZP 4/16). Jak wskazał Sąd Najwyższy twierdzenia, że notariusz prowadzi działalność we własnym imieniu nie podważa reglamentacja prawna wykonywania zawodu, ani nadzór sprawowany przez państwo i samorząd zawodowy. Najistotniejsze jest to, że notariusz samodzielnie finansuje i prowadzi swoją działalność, przy wykorzystaniu osobistych zdolności i kwalifikacji, na własne ryzyko. Działalność wykonywana przez notariusza spełnia wymagania ciągłości, profesjonalizmu i zorganizowania. Zarobkowego charakteru działalności notariusza nie podważa fakt, że w pewnych sytuacjach ustawa „zmusza” go do podejmowania czynności nieopłacalnych albo przynoszących stratę, ponieważ zarobkowy charakter działalności gospodarczej nie został wskazany jako nieodzowne kryterium statusu przedsiębiorcy, a ponadto decydujące jest raczej dążenie do osiągnięcia jak najlepszego wyniku ekonomicznego, przy czym w szczególnych wyjątkowych wypadkach działalnością gospodarczą może być także działalność, która z założenia nie przynosi zysku. Wszystkie przywołane wyżej argumenty przemawiające za uznaniem notariusza za przedsiębiorcę, można również odnieść do komornika.

W wyroku z 26.08.2010r. (II FSK 623/09, LEX nr 737641) Naczelny Sąd Administracyjny jednoznacznie wskazał, że czynności komorników sądowych, wykonywane na własny rachunek, w sposób zorganizowany w formie kancelarii komorniczej, stanowią zarobkową działalność usługową, prowadzoną w sposób zorganizowany i ciągły - spełniając wszystkie cechy działalności gospodarczej o której mowa w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu skoro nawet gmina może być uznana z jednej strony za organ publiczny z punktu widzenia prawa podatkowego, a jednocześnie jako organ prowadzący działalność gospodarczą, to również na gruncie prawa podatkowego nie trzeba wykazywać by wszystkie elementy statusu komornika, jako osoby prowadzącej działalność gospodarczą mieściły się w kategorii przedsiębiorcy. Należy konsekwentnie przyjąć, że skoro traktujemy komornika, jako osobę prowadzącą działalność gospodarczą (też w zgodzie z TSUE) to jest on również przedsiębiorcą (bo kim ma być innym) w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej wykonującym we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Mając zatem na uwadze wszystkie przywołane wyżej argumenty przyjąć należy, że komornicy są przedsiębiorcami w związku z czym znajduje w stosunku do nich zastosowanie wspomniana wyżej ustawa o informowaniu o cenach towarów i usług, która w sposób jasny stanowi, w art. 3 ust. 2, że w cenie uwzględnia się podatek VAT. Przez cenę należy również rozumieć stawkę taryfową - co oznacza, że pobierana przez komorników opłata egzekucyjna stanowi zapłatę za świadczoną przez nich usługę i zawiera w sobie również podatek VAT. Stanowisko takie wydaje się być zgodne z art. 29a ustawy o VAT, jak mówi bowiem sam W. Modzelewski w literaturze prawnopodatkowej wskazuje się, że podatek otrzymany od kontrahenta zapłatę ma traktować jako kwotę brutto, w której zawiera się również podatek VAT.

Powyższe ustalenia są fundamentalne dla kwestii obalenia możliwości doliczania podatku VAT do opłaty egzekucyjnej i podważają w zasadzie wszystkie pozostałe argumenty wskazujące, że takie stanowisko pozostaje w sprzeczności z u.k.s.e. Wskazać bowiem należy, że przepisy u.k.s.e. określają obowiązek wniesienia opłaty oraz jej wielkość (granice). Przepisy te nie określają kwoty podatku od opłat, ani nie stanowią wprost o ponoszeniu tego podatku przez zobowiązanego do wniesienia opłaty. Należy jednak zauważyć, że nie można się dopatrywać w powyższym luki prawnej, gdyż przepisy u.k.s.e. nie mają charakteru przepisów podatkowych. Z przepisów u.k.s.e. wynika obowiązek zapłaty za czynności komorników, nie stanowią one - gdyż nie mogą o tym stanowić - o opodatkowaniu tych opłat podatkiem VAT. Te bowiem kwestie uregulowane zostały w przepisach podatkowych. Regulacje dotyczące podatku VAT - w kontekście uznania określonych wartości za kwoty netto lub brutto są zawarte w przepisach ustawy o informowaniu o cenach towarów i usług (Adam Bartosiewicz, Czy opłaty egzekucyjne określone w ustawie to wartości brutto czy netto). Odwołując się zaś do wyżej wskazanych argumentów wskazujących, że do komornika znajduje zastosowanie powyższa ustawa należy dojść do wniosku, że stanowi ona *lex specialis* w stosunku do u.k.s.e., a co za tym idzie należy przyjąć, że ustalone ustawowo stawki opłat egzekucyjnych zawierają w sobie podatek VAT. Odnosząc się natomiast do argumentu prezentowanego przez zwolenników doliczania podatku VAT do opłaty egzekucyjnej, według którego, skoro wysokość opłat egzekucyjnych została ustawowo określona i komornik nie może obniżyć tej opłaty, to wskazać należy że zarzut ten można też formułować w przeciwną stronę i skoro stawki są określone ustawowo to dłużnik nie może płacić więcej niż to zostało wskazane w ustawie. VAT to nie jedyny podatek płacony przez komornika, są jeszcze podatki od nieruchomości, zawarte w benzynie i wiele innych. Tych podatków komornik nie kwestionuje wskazując, że obniżają jego wynagrodzenie, w związku z tym uznać należy, że wszystkie podatki, w tym również VAT, musi się zawierać w opłacie stosunkowej i podejście takie nie narusza zasady neutralności podatku VAT.

Zwrócić należy również uwagę, że Sąd Najwyższy (uchwała z dnia 26.06.2014r. (III CZP 27/14, LEX nr 1475140) rozważając kwestie doliczenia podatku VAT do wynagrodzenia notariusza wyznaczonego przez sąd do dokonania określonej czynności notarialnej, odwołując się do wykładni systemowej wskazał, że tam, gdzie ustawodawca chciał umożliwić doliczenie kwoty podatku od towarów i usług do wysokości wynagrodzenia, uczynił to wyraźnie. Wskazał również, że w orzecznictwie podkreśla się szczegółowy i wyczerpujący charakter regulacji wynagrodzenia za czynności dokonywane przez adwokatów i radców prawnych. W uzasadnieniu uchwały z dnia 25 stycznia 2007 r., (III CZP 95/06, OSNC 2007, nr 12, poz. 179) Sąd Najwyższy stwierdził, że unormowanie wynagrodzenia adwokackiego jest wyłączone i wyczerpujące, także w odniesieniu do opodatkowania usług adwokackich podatkiem od towarów i usług. W związku z powyższym, nie ma żadnych podstaw aby powyższych regulacji nie odnieść również do komorników, którzy tak jak notariusze, adwokaci są przedsiębiorcami.

Wypada w tym miejscu wspomnieć także o wniosku Ministra Sprawiedliwości o uchylenie uchwały samorządu komorników ws. podatku VAT od opłat egzekucyjnych. W wniosku tym Minister wskazuje, że opłaty egzekucyjne zostały określone w ustawie jako maksymalne. Organy samorządu komorniczego nie mają kompetencji do określenia ich wysokości, czy też modyfikacji opłat ustalonych w ustawie (poprzez doliczanie podatku VAT), gdyż nie są organami prawotwórczymi.

Również Minister Finansów w informacji z dnia 12.10.2015r. wskazał, iż: „Kwota otrzymanego przez komornika wynagrodzenia za wyświadczone usługi zawiera już podatek należny. Aby zatem ustalić podstawę opodatkowania należy odjąć od otrzymanej należnej komornikowi kwoty wartość podatku należnego, obliczonego metodą „w stu””.

Ponadto Sąd Najwyższy w dniu 15.12.2015r (II ZS 10/15, Lex nr 1962537) uchylając uchwałę Krajowej Rady Komorniczej wskazywał, że doliczenie do opłaty egzekucyjnej 23% podatku VAT, może spowodować, że koszty egzekucyjne będą powiększone o znaczną kwotę; we wszystkich sprawach - znacznie wyższe niż wynika to z woli ustawodawcy. W swej istocie zaskarżona uchwała zmierza do podwyższenia opłat egzekucyjnych. Podlegała zatem ocenie dokonywanej z uwzględnieniem interesu publicznego.

W związku z powyższym, dopóki ustawodawca nie nałoży wyraźnego ustawowego obowiązku uiszczania podatku VAT od ustalonej opłaty egzekucyjnej, pobieranie takiego podatku ponad sumę opłaty egzekucyjnej, ustaloną na podstawie obowiązujących przepisów, nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa.

Jeżeli chodzi o punkt 1 zaskarżonego postanowienia to skarga podlega oddaleniu, gdyż brak podstaw do kwestionowania przez dłużnika faktu zakończenia postępowania. W tym zakresie dłużnik nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu postanowienia, podobnie jak w punkcie 5, którym kosztami obciążony został wierzyciel. Koszty zastępstwa prawnego wierzyciela wskazane w punkcie 2 zaskarżonego postanowienia wyliczone zostały prawidłowo. Dłużnik nie wskazał żadnych argumentów z których wynikałoby, że koszty te są wyliczone niewłaściwie. Skoro wartość egzekwowanego świadczenia przekracza 200.000,00 zł to zgodnie z § 6 pkt 7 w zw z § 11 ust 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U nr 163, poz. 1348 z późn.zm) gdy przedmiotem nie była egzekucja z nieruchomości, wynagrodzenie wynosi 25% z 7.200,00 zł co daje kwotę 1.800,00 zł. Zgodnie z art. 770 kpc koszty zastępstwa adwokackiego są kosztami niezbędnymi do celowego prowadzenia egzekucji i obciążają dłużnika.

Reasumując, przy ponownym rozpoznaniu sprawy Komornik Sądowy wydając postanowienie o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego sporządzi uzasadnienie zgodnie z wymogami art. 328 § 2 kpc w taki sposób aby koszty postępowania mogły być zweryfikowane przede wszystkim przez strony postępowania, a później przez Sąd w przypadku zaskarżenia postanowienia, nie doliczając do opłaty egzekucyjnej podatku VAT. Przy wyliczeniu wydatków Komornik ustali ile razy były doliczane przesyłki które są podstawą zaliczenia jako wydatki.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd orzekł jak w sentencji na mocy powołanych przepisów.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 100 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc i art. 108 § 1 kpc. Skarga okazała się uzasadniona w części, w części żądanie zostało oddalone, dlatego w ocenie Sądu zachodzą przesłanki do wzajemnego zniesienia kosztów postępowania pomiędzy stronami.

SSR Marek Jałowiecki- Paruch